

πρώτη νίκη. Γιατί να μη τολμοῦν ἔτσι πάν-
τοτε; Τόλμα καὶ οὕτω προοδεύσεις. Καὶ ἀνοί-
γονται οἱ κλῶβοι ποῦ ὑπάρχουν στὴν ψυχὴ
κάθε ἀνθρώπου, κι' ἀφίνονται ἐλεύθερα τὰ
πάθη, ἐλεύθερη ἡ φιλοδοξία καὶ ὁ πόθος τῆς
ἐξουσίας καὶ ἡ χαρὰ τῆς κατακτῆσεως καὶ ἡ
μὲ κάθε μέσον ἀπολαύσις τῆς νίκης. Quo non
ascendam? Ὁ ἥρωας τῶν νεωτέρων χρόνων δὲν
εἶνε ὁ εὐγενής, ὁ ἐκ μεγάλων γονέων, ὁ ὠχρὸς
καὶ ἐκφυλὸς εὐπατρίδης, ὁ προστιρόμενος
στὰ σαλόνια, ἀλλὰ ὁ ἄνδρας, ἀλλὰ ὁ νέος, ὁ
κλεισμένος στὸ γραφεῖόν του, ἐκεῖνος ποῦ
σκύβει στὸ βιβλίον του καὶ μελετᾷ καὶ γρά-
φει, ἐκεῖνος ποῦ τρέχει ἐξω καὶ φωνάζει καὶ
ἐργάζεται καὶ παλεύει καὶ νικᾷ.

Κανείς φραγμὸς στοὺς πόθους, καμμιὰ ἀνά-
παυσιν. Ἐκεῖνος ποῦ ἀγριεῖ στὸν ἀγῶνα τῆς
ζωῆς σφαιριάζεται χάμω καὶ ποδοπατεῖται
ἀπὸ τοὺς μύριους ἀλλοῦς ποῦ τρέχουνε, ἀπ'
ὀπίσθω του. Κανείς φραγμὸς. Τὸ συμφέρον ὁ
σκοπὸς, ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα. Τὸ συμ-
φέρον λέγεται δόξα, λέγεται πλῆθος, λέγεται
ἐξουσία Ἀδιάφορον. Ὅρια δὲν γνωρίζει ὁ ἄν-
θρωπος τῶν νεωτέρων χρόνων. Νομίζει ὅτι εἶνε
ικανὸς νὰ γίνῃ ὅ τι ποθεῖ. Καὶ τί δὲν ποθεῖ ὁ

ἄνθρωπος τοῦ 19ου αἰῶνος! Ὁ Νίτσε στὴ φιλο-
σοφία, ὁ Βίσμαρκ στὴ πολιτικὴ εἶνε οἱ δύο
μεγάλοι, οἱ δύο χαλύβδινοι προφῆται τῆς ἀπο-
θέσεως τοῦ ἐγώ.

Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρχουν θεοί, ἀνα-
κράζει ὁ Νίτσε, ἀφοῦ ἐγὼ δὲν εἶμαι Θεός; Ἄρα
θεοὶ δὲν ὑπάρχουν.

Ἐνας μόνος Θεὸς ὑπάρχει, ἀναφωνεῖ ὁ Ri-
cherin, ἐγώ!

Ἀπὸ τὴν ἀφέλεια καὶ τὴ χαρὰ τῆς ἀρχαιο-
τητος, ἀπὸ τὴν ἀφροσύνη καὶ τὴν ἐκστάσι καὶ
τὴ πίστι τοῦ μεσαιῶνος, καταντήσαμε στὰ θυ-
για τῆς σκέψεως στοὺς νεωτέρους χρόνους.

Ὅλα ἐσαλεύθησαν, ὅλα σαλεύονται. Εὐρισ-
κόμηθα σὲ μιὰ περίοδο μεταβατικὴ, σὲ αἰῶνα
νευρικό, ἡ ψυχὴ δὲν ξέρει ποῦ νὰ πιαστῇ,
ἕνας σεισμὸς ἀπέραντος σαλεύει τὰς πεποι-
θήσεις μας, ὅτι ἀγαπήσανε οἱ πατέρας μας
δὲν μπορούμε ν' ἀγαπήσωμεν ἐμεῖς, εἶνε μορ-
μολύκεια, εἶνε χιμαιρες ὅλοι οἱ φόβοι καὶ ὅλες
οἱ ἐλπίδες τῶν προγόνων μας. Ἡ πίστις, ἡ ἀ-
γάπη, ἡ ἠθικὴ, ἡ ἀφροσύνη, ἡ ἀρετὴ, ὅλα κί-
νιζονται.

ΚΑΡΜΑ ΝΙΡΒΑΜΗ

(Ἐπεται τὸ τέλος)

Ω, ΝΑ ΞΑΝΑΕΙΧΑ

ΙΑΝ φοράν, εἶνε ἀρκετὰ χρόνια
ἐκτοτε, εἶχον κατορθώσῃ νὰ
καταρτίσω εἰς μίαν γωνίαν
τοῦ γραφείου/μου μίαν περιερ-
γοτάτην βιβλιοθήκην, ἀρκετὰ
πρωτότυπον, ἥτις μὲ καθίστα
πολὺ εὐτυχὴ καὶ πρὸς ἥν ἡ-
σθανόμην ἀπεριορίστων εὐγ-
νωμοσύνην, διότι αὐτὴ μὲ πα-
ρηγόρησε κατὰ τὴν μεγίστην

τῶν συμφορῶν ἃς ἡσθάνθην ἐν τῷ βίῳ μου,
τὸν θάνατον τῆς μητρός μου!

Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὰ ἐ-
ξῆς βιβλία: Βατραχομουμαχία, Ἀριστοφάνης,
Λουκιανός, Ἐπιστολαὶ Ἀλκίφρονος, μετάφρα-
σις τῶν Σατερῶν τοῦ Γιουβενάλη, ὁ Καν-
διδ τοῦ Βόλταίρου, ὁ Γαργαντούας, ὁ Δὸν Κι-
χῶτος αἱ Ἐξομολογήσεις τοῦ Ἁγίου Αὐ-
γουστίνου καὶ αἱ τοῦ Ἰακώβου Ρουσώ, τὰ Σο-
νέτα τοῦ Σαίξπηρου καὶ τοῦ Ραίτσεμπίλδερ
τοῦ Χάινε, ὁ Καπετὰν Φρακάσας τοῦ Γωτιέ,
δύο ἔργα τοῦ Μάρκ Τζαῖν, μία μεγάλη ἐκδοσις
τῆς Χαλιδῆς, ὁ Βοκάκιος, οἱ Τρεῖς Σωματοφύ-
λακες καὶ τινὰ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ εἰδους.

Αὐτὰ τὰ βιβλία μὲ ἔκαμνον εὐτυχῇ, εὐδαί-
μονα.

Σὰς συνιστῶ, ἂν ἔχετε θλίψεις, λύπας, ἀπο-
γοητεύσεις, καταρτίσατε μίαν τοιαύτην βιβλιο-
θήκην, κλειδωθῆτε ἐν τῷ γραφείῳ σας καὶ ἀρ-
χίστατε νὰ τὰ ἀναγινώσκετε.

Καὶ τὸ ἀσημαντότερον ἐξ αὐτῶν θ' ἀποδιώχῃ
τὴν μελαγχολίαν σας, ὅπως τὸ ἡγιασμένον ὕ-
δωρ τὸν Διάβολον.

Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ σὰς συνιστῶ νὰ προσθέ-
σῃτε τὸν Συρανὸ τοῦ Βερζεράκ τοῦ Ἐδ-
μόνδου Ροστάν. Ἄν τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα προα-
νέφερα ὑπάρχουνι πρότυπα ἀθανασίας καὶ
παρηγορίας διὰ τὰς ἀλγούσας ψυχὰς ὁ Συρανὸ
κατ' οὐδὲν ὑστερεῖ αὐτῶν.

Εἶνε ἐπίσης ἀθάνατον ἔργον, ὅπως ὁ Γαρ-
γαντούας καὶ ὅπως τὸ Πῶς δεῖ ἀλν-
θῆ ἱστορίαν συγγράφειν τοῦ
Λουκιανού.

Εἶνε ἀθάνατον διότι συνδυάζει δύο τῶν με-
γίστων ἀρετῶν ἐνὸς φιλολογικοῦ καλλιτεχνή-
ματος, τὴν εἰρωνειάν καὶ τὸ πάθος. Ὁ Συρανὸ
ἔχει μεγάλην μύτην διὰ τὴν ὁποίαν γελάτε,
ἀλλ' ἔχει καὶ μεγάλην καρδίαν μετὰ τῆς ὁ-
ποίας συγκλαίετε.

Πέντε ἦσαν οἱ τοιοῦτοι τύποι ἐν τῇ ἱστορίᾳ
τῶν γραμμάτων: Ὁ Θεοδίτης τοῦ Ὀμήρου,
ὁ Κάλιμπαν τοῦ Σαίξπηρου, ὁ Κουαζιμόδας
τοῦ Οὐγγώ, ὁ Δὸν Κιχῶτος τοῦ Θεοβαντὲς καὶ
ὁ Συρανὸ τοῦ Ροστάν.

Ἄλλ' ὁ Συρανὸ τοὺς ὑπερβάλλει.

Εἶνε τὸ αἰώνιον παράπονον τῶν θνητῶν
πρὸς τὸν Πλάστον, διότι δὲν τηρεῖ πάντοτε
τὸν νόμον: «νοῦς ὑγιὲς ἐν σώματι ὑγιεῖ!

Εἶνε τὸ πνεῦμα τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὑψηλοῦ,
τὸ κρυπτόμενον ἐν εἰδεχθεῖ σώματι, εἶνε πο-
λύτιμος λαμπραδάμας κεκρυμμένος ἐντὸς σι-
δηροῦ περιζώματος.

ὦ! νὰ ξαναεῖχα πάλιν τὰ βιβλία ποῦ σὰς
ἀπαριθμῶ!

Ν. ΣΠΑΝΔΩΝΗΣ

